

PM 2009:184 RVI (Dnr 327-1363/2009)

Överenskommelse mellan Stockholms läns landsting, Kommunförbundet Stockholms län och Försäkringskassan beträffande personer i behov av andningshjälp i hemmet
Rekommendation från Kommunförbundet Stockholms län
Förlängd svarstid till 20 november 2009

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande

1. Överenskommelse mellan Stockholms läns landsting, Kommunförbundet Stockholms län och Försäkringskassan, beträffande personer i behov av andningshjälp i hemmet godkänns, *bilaga 2*.
2. Protokollet i detta ärende förklaras omedelbart justerat.

Föredragande borgarrådet Ewa Samuelsson anför följande.

Ärendet

Vid presidiummötet mellan Stockholms läns landstings Hälso- och sjukvårdsnämnd och Kommunförbundet Stockholms Läns Vård- och omsorgsberedning har frågan om en överenskommelse när det gäller andningshandikappade aktualiserats. Stockholms läns landsting har ca 40 patienter inom länet med så kallat andningshandikapp. Personerna i fråga har en beviljad ersättning för assistans via Lagen om assistansersättning (LASS) från Försäkringskassan men landstinget har också ett sjukvårdsansvar.

En arbetsgrupp med representanter från landstinget, Försäkringskassan, Sundbybergs stad, Stockholms stad, Södertälje kommun och KSL har arbetat med frågan och konstaterat att frågan kan vara aktuell även för andra målgrupper än personer med personlig assistans. KSL inbjöd i slutet av förra året alla kommuners medicinskt ansvariga sjuksköterskor till en diskussion/kommunikation runt frågan om andningshjälp som också gett underlag till överenskommelsen.

Överenskommelsens huvudsakliga syfte är att minimera antalet personer som ger hjälp i hemmet och att skapa förutsättningar för en säker hälso- och sjukvård.

Överenskommelsen bygger på den gamla överenskommelse som Landstinget haft med Stockholms stad och Försäkringskassan rörande personlig assistans. Den omfattar personer som bor i ordinärt boende och som har behov av stöd i hemmet enligt Socialtjänstlagen, Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade eller Lagen om assistansersättning. Även personer som har behov av förskoleinsatser i hemmet enligt Skollagen från kommun/försäkringskassa eller av insatser från landstinget enligt Hälso- och sjukvårdslagen innefattas.

Överenskommelsen innebär två nivåer för kostnadsfördelning. Nivå 1 avser ärenden som kräver oplanerade insatser när som helst på dygnet. Nivå 2 avser ärenden som kräver insatser del av dygn, ofta nattetid och inom skola.

Till överenskommelsen hör också en promemoria om delegering och en mall för individuella avtal. Även om målgruppen är relativt liten är det angeläget att frågan får en lösning då varje ärende innebär ett stort administrativt arbete.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden, äldrenämnden samt till stadsdelsnämnderna Enskede-Årsta-Vantör och Östermalm. Kommunstyrelsens pensionsråd behandlade ärendet vid sitt sammanträde den 8 september 2009.

Stadsledningskontoret är positivt till KSL:s rekommendation till kommunerna att anta Överenskommelsen mellan Stockholms läns landsting, Kommunförbundet Stockholms Län och Försäkringskassan beträffande personer i behov av andningshjälp i hemmet. Stadsledningskontoret anser att överenskommelsen ska kunna underlätta och främja det framtida samarbetet. Förslaget klargör ansvarsfördelningen mellan parterna och bidrar till en ökad patientsäkerhet då den anger tydliga riktlinjer gällande delegering och ansvarsförhållanden. Stadsledningskontoret bedömer att de ekonomiska effekterna för staden är relativt marginella då antalet berörda personer är få.

Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden anser att överenskommelsen avsevärt kommer att höja kvaliteten i den hjälp huvudmännen gemensamt ansvarar för gentemot personer med behov av andningshjälp i hemmet. Det är positivt att hela länet kommer att omfattas av överenskommelsen liksom möjligheten att även andra målgrupper än de personer som har personlig assistans kan komma att omfattas av överenskommelsen.

Äldrenämnden är positiv till KSL:s rekommendation att anta överenskommelsen. Förslaget klargör ansvarsfördelningen i det ordinarie boendet samt ersättningsnivåer som har ändrats från tidigare tre till två nivåer och borde därmed bli lättare att använda. Äldrenämnden anser att denna överenskommelse skapar goda förutsättningar att minimera problem som upplevs i verksamheten, exempelvis ärenden där landstinget kräver två personal i utförandet av hälso- och sjukvårdsuppgiften medan försäkringskassan ersätter en. Det finns ett stort behov av nära samverkan mellan landstinget, Försäkringskassan och kommunerna för att kunna bistå den enskildes behov med så bra insatser som möjligt. Äldrenämnden anser att överenskommelsen ska kunna underlätta och främja det framtida samarbetet.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd anser att landstingets åtagande även bör innefatta att bekosta de timmar (dvs. lönekostnaden) för att den personal som ska utföra hälso- och sjukvårdsarbete enligt HSL utbildas i dessa uppgifter. Som överenskommelsen är utformad ingår tidsåtgång för instruktion och handledning för HSL-uppgifter i kostnadsfördelningen, något som nämnden av erfarenhet från tidigare överenskommelse inte anser är tillräckligt. Utbildningen kan i vissa fall omfatta flera dagar och eftersom landstinget är huvudman för HSL bör de därmed bekosta inte bara utbildningen, utan även den fulla personalkostnaden under utbildningstiden.

Vidare anser nämnden att det i överenskommelsen gällande ersättningen bör beaktas att Försäkringskassan ofta beviljar ett högre timbelopp för assistansersättningen

vid komplexa och vårdkrävande ärenden, då det ställer högre krav på personalens kompetens. Det bör därför förtydligas i överenskommelsen att Landstinget ersätter kommunen/assistansutföraren utifrån det eventuellt beviljade högre timbeloppet, och inte enligt schablonbeloppet. Nämnden ställer sig i övrigt positiv till överenskommelsen

Östermalms stadsdelsnämnd delar KSL:s uppfattning att det är angeläget att samarbetet kring personer i behov av andningshjälp fastställs inom hela länet eftersom varje ärende kan innebära ett administrativt merarbete och leda till diskussioner kring ansvarsfrågor. Den föreslagna överenskommelsen bidrar enligt nämndens uppfattning till en ökad patientsäkerhet då den anger tydliga riktlinjer gällande delegering och ansvarsförhållanden mellan kommunen och landstinget. I förslaget har stycket som anger att överenskommelsen inte ska tillämpas vid ärenden av så komplicerad art att det krävs hälso- och sjukvårdspersonal dygnet runt tagits bort. Nämndens uppfattning är att det är angeläget att texten finns med som en säkerhet att den enskilde får tillgång till adekvat utbildad personal när det är nödvändigt. Likaså har en hänvisning till § 6 utelämnats i § 4 sista stycket. Denna hänvisning bör för tydlighetens skull även finnas med i den föreslagna överenskommelsen. Sammanfattningsvis ställer sig nämnden positiv till att en länsövergripande överenskommelse träffas då det underlättar samarbetet mellan huvudmännen samt ökar möjligheten för fler brukare/patienter i aktuell målgrupp att få en mer jämställd och jämlik vård inom länet.

Kommunstyrelsens pensionärsråd har ingen erinran.

Mina synpunkter

Jag är positiv till KSL:s rekommendation till kommunerna att anta Överenskommelsen mellan Stockholms läns landsting, Kommunförbundet Stockholms Län och Försäkringskassan beträffande personer i behov av andningshjälp i hemmet.

Förslaget klargör ansvarsfördelningen i det ordinarie boendet samt ersättningsnivåer som har ändrats från tidigare tre till två nivåer och borde därmed bli lättare att använda.

Det finns ett stort behov av nära samverkan mellan landstinget, Försäkringskassan och kommunerna för att kunna bistå den enskildes behov med så bra insatser som möjligt. Överenskommelsen kommer att underlätta och främja det framtida samarbetet. Genom att reglera ansvaret ges även den enskilde goda möjligheter att få ett gott omhändertagande och bidra till ett kvarboende i hemmet.

Trots att de ekonomiska effekterna för staden troligtvis blir relativt marginella vill jag ändå understryka betydelsen av att följa kostnadsutvecklingen så att inte staden får bära kostnader som egentligen borde belasta annan huvudman.

Det är också angeläget att kontinuerligt utvärdera och pröva hur den föreslagna överenskommelsen fungerar och huruvida rollfördelningen verkligen är den optimala.

Jag föreslår att borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande

1. Överenskommelse mellan Stockholms läns landsting, Kommunförbundet Stockholms län och Försäkringskassan, beträffande personer i behov av andningshjälp i hemmet godkänns, *bilaga 2*.
2. Protokollet i detta ärende förklaras omedelbart justerat.

Stockholm den 28 oktober 2009

EWA SAMUELSSON

Bilagor

1. Reservationer m.m.
2. Överenskommelse mellan Stockholms läns landsting, Kommunförbundet Stockholms Län och Försäkringskassan beträffande personer i behov av andningshjälp i hemmet.

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

ÄRENDET

Överenskommelsens huvudsakliga syfte är att minimera antalet personer som ger hjälp i hemmet och att skapa förutsättningar för en säker hälso- och sjukvård.

Överenskommelsen bygger på den gamla överenskommelse som landstinget haft med Stockholms stad och Försäkringskassan rörande personlig assistans. Den omfattar personer som bor i ordinärt boende och som har behov av stöd i hemmet enligt Socialtjänstlagen, Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade eller Lagen om assistansersättning. Även personer som har behov av förskoleinsatser i hemmet enligt Skollagen från kommun/försäkringskassa eller av insatser från landstinget enligt Hälso- och sjukvårdslagen innefattas.

Överenskommelsen innebär två nivåer för kostnadsfördelning. Nivå 1 avser ärenden som kräver oplanerade insatser när som helst på dygnet. Nivå 2 avser ärenden som kräver insatser del av dygn, ofta nattetid och inom skola.

Till överenskommelsen hör också en promemoria om delegering och en mall för individuella avtal. Även om målgruppen är relativt liten är det angeläget att frågan får en lösning då varje ärende innebär ett stort administrativt arbete.

BEREDNING

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, äldrenämnden och socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden samt till stadsdelsnämnderna Enskede-Årsta-Vantör och Östermalm. Kommunstyrelsens pensionärsråd behandlade ärendet vid sitt sammanträde den 8 september 2009.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 2 oktober 2009 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret är positivt till KSL:s rekommendation till kommunerna att anta Överenskommelsen mellan Stockholms läns landsting, Kommunförbundet Stockholms Län och Försäkringskassan beträffande personer i behov av andningshjälp i hemmet.

Det finns ett stort behov av nära samverkan mellan landstinget, försäkringskassan och kommunerna för att kunna bistå den enskildes behov med så bra insatser som möjligt. Stadsledningskontoret anser att överenskommelsen ska kunna underlätta och främja det framtida samarbetet. Förslaget klargör ansvarsfördelningen mellan parterna och bidrar till en ökad patientsäkerhet då den anger tydliga riktlinjer gällande delegering och ansvarsförhållanden. Genom att reglera ansvaret ges även den enskilde goda möjligheter att få ett gott omhändertagande och bidra till ett kvarboende i hemmet.

I detta läge kan stadsledningskontoret se två ekonomiska effekter för staden. Landstinget är huvudman för all hälso- och sjukvårdarbete i den enskildes hem. Enligt överenskommelsen har kommunen ett rekryterings- och arbetsgivaransvar för personalen som efter utfärdad delegering kommer att utföra hälso- och sjukvårdsarbete enligt HSL. Landstingets åtagande innefattar inte att bekosta vikarietäckning då den personal som ska utföra hälso- och sjukvårdsarbete utbildas i dessa uppgifter. Detta blir en indirekt kostnad för hälso- och sjukvårdsarbetet som staden inte ansvarar för.

Försäkringskassans schablonbelopp för personlig assistans ska enligt förslaget även kunna gälla personer över 65 år. Tidigare har staden med stor sannolikhet stått för dessa kostnader själva då personens behov ändå är oförändrat. Detta innebär då minskade kostnader för sta-

den.

De ovanstående ekonomiska effekterna är dock relativt marginella då antalet berörda personer är få.

Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden

Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 27 augusti 2009 att hänvisa till förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen samt att tjänsteutlåtandet överlämnas till kommunstyrelsen.

Socialtjänst- och arbetsmarknadsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 29 juli 2009 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningens uppfattning är att överenskommelsen kommer att avsevärt höja kvaliteten i den hjälp huvudmännen gemensamt ansvarar för gentemot personer med behov av andningshjälp i hemmet. Det är positivt att hela länet kommer att omfattas av överenskommelsen liksom möjligheten att även andra målgrupper än de personer som har personlig assistans kan komma att omfattas av överenskommelsen. Förvaltningen föreslår socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden att anta ”Överenskommelse mellan Stockholms Läns Landsting, Kommunförbundet Stockholms Län och Försäkringskassan beträffande personer i behov av andningshjälp i hemmet”.

Äldrenämnden

Äldrenämnden beslutade vid sitt sammanträde den 15 september 2009 att godkänna förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämna det till kommunstyrelsen som sitt svar på remissen

Särskilt uttalande gjordes av ordföranden Ewa Samuelsson (KD), ledamoten Olle Andretzky m.fl. (M) och ledamoten Helen Jäderlund Eckardt (FP), *bilaga 1*.

Äldreförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 10 augusti 2009 har i huvudsak följande lydelse.

Äldreförvaltningen är positiv till KSL:s rekommendation till kommunerna att anta Överenskommelsen mellan Stockholms läns landsting, Kommunförbundet Stockholms Län och Försäkringskassan beträffande personer i behov av andningshjälp i hemmet.

Förslaget klargör ansvarsfördelningen i det ordinära boendet samt ersättningsnivåer som har ändrats från tidigare tre till två nivåer och borde därmed bli lättare att använda. Äldreförvaltningen anser att denna överenskommelse skapar goda förutsättningar att minimera problem som upplevs i verksamheten ex. ärenden där landstinget kräver två personal i utförandet av hälso- och sjukvårdsuppgiften medan försäkringskassan ersätter en.

Det finns ett stort behov av nära samverkan mellan landstinget, försäkringskassan och kommunerna för att kunna bistå den enskildes behov med så bra insatser som möjligt. Äldreförvaltningen anser att överenskommelsen ska kunna underlätta och främja det framtida samarbetet.

Äldreförvaltningen har aktivt deltagit i framtagandet av överenskommelsen och har inga ytterligare synpunkter att tillföra överenskommelsen. Äldreförvaltningen föreslår att äldrenämnden godkänner överenskommelsen för vidare befordran av ärendet till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige för beslut.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 17 september 2009 att återropa förvaltningens tjänsteutlåtande som svar till kommunstyrelsen.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 31 augusti 2009 har i huvudsak följande lydelse.

Landstinget är huvudman för all hälso- och sjukvårdarbete i den enskildes hem, och enligt överenskommelsen har kommunen ett rekryterings- och arbetsgivaransvar för personalen som efter utfärdad delegering kommer att utföra hälso- och sjukvårdsarbete enligt HSL. Förvaltningen anser dock att landstingets åtagande även bör innefatta att bekosta de timmar (dvs. lönekostnaden) för den personal som ska utföra hälso- och sjukvårdsarbete enligt HSL utbildas i dessa uppgifter. Som överenskommelsen är utformad ingår tidsåtgång för instruktion och handledning för HSL-uppgifter i kostnadsfördelningen, något som förvaltningen av erfarenhet från tidigare överenskommelse inte anser är tillräckligt. Utbildningen kan i vissa fall omfatta flera dagar och eftersom Landstinget är huvudman för HSL bör de därmed bekosta inte bara utbildningen, utan även den fulla personalkostnaden under utbildningstiden.

Vidare anser förvaltningen att det i överenskommelsen gällande ersättningen bör beaktas att Försäkringskassan ofta beviljar ett högre timbelopp för assistansersättningen vid komplexa och vårdkrävande ärenden, då det ställer högre krav på personalens kompetens. Det bör därför förtydligas i överenskommelsen att Landstinget ersätter kommunen/assistansutföraren utifrån det eventuellt beviljade högre timbeloppet, och inte enligt schablonbeloppet.

Förvaltningen ställer sig i övrigt positiv till överenskommelsen. Förvaltningen föreslår att nämnden godkänner förvaltningens remissvar och att det överlämnas till KF/KS kansli.

Östermalms stadsdelsnämnd

Östermalms stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 17 september 2009 att godkänna och överlämna detta tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Östermalms stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 19 augusti 2009 har i huvudsak följande lydelse.

För att trygga brukares rätt till god och säker vård och omsorg är en av förutsättningarna att det finns en god och tydlig samverkan mellan hälso- och sjukvården och socialtjänsten.

Förvaltningen delar KSL:s uppfattning att det är angeläget samarbetet kring personer i behov av andningshjälp fastställs inom hela länet eftersom varje ärende kan innebära ett administrativt merarbete och leda till diskussioner kring ansvarsfrågor.

Den föreslagna överenskommelsen bidrar enligt förvaltningens uppfattning till en ökad patientsäkerhet då den anger tydliga riktlinjer gällande delegering och ansvarsförhållanden mellan kommunen och landstinget. Genom att reglera ansvaret ges goda möjligheter för att den enskilde får ett gott omhändertagande och bidra till ett kvarboende i det egna hemmet.

Stockholms stad ingår sedan tidigare i en överenskommelse med landstinget och Försäkringskassan beträffande andningshandikappade personer. Den föreslagna överenskommelsen

är tydligare i både utformningen och innehållet. Det är värdefullt att överenskommelsen ger exempel på vad som kan avses vara medicinska insatser beträffande andningshandikappade personer. Det är vidare positivt att målgruppen utökas och Försäkringskassans schablonbe-
lopp även ska tillämpas för personer som är över 65 år.

I förslaget har stycket som anger att överenskommelsen inte ska tillämpas vid ärenden av så komplicerad art att det krävs hälso- och sjukvårdspersonal dygnet runt tagits bort. Förvaltningens uppfattning är att det är angeläget att texten finns med som en säkerhet att den enskilde får tillgång till adekvat utbildad personal när det är nödvändigt. Likaså har en hänvisning till § 6 utelämnats i § 4 sista stycket, denna hänvisning bör för tydlighetens skull även finnas med i den föreslagna överenskommelsen.

Sammanfattningsvis ställer sig förvaltningen positiv till att en länsövergripande överenskommelse träffas då det underlättar samarbetet mellan huvudmännen samt ökar möjligheten för fler brukare/patienter i aktuell målgrupp att få en mer jämställd och jämlik vård inom länet.

Kommunstyrelsens pensionärsråd

Kommunstyrelsens pensionärsråd beslutade vid sitt sammanträde den 8 september 2009 att lägga ärendet till handlingarna utan erinran.

RESERVATIONER M.M.

Äldrenämnden

Särskilt uttalande gjordes av ordföranden Ewa Samuelsson (KD), ledamoten Olle Andretzky m.fl. (M) och ledamoten Helen Jäderlund Eckardt (FP) enligt följande:

Äldrenämnden vill särskilt understryka betydelsen att följa kostnadsutvecklingen så att inte staden får bära kostnader som egentligen borde belasta annan huvudman.

Det är också angeläget att kontinuerligt utvärdera och pröva hur den föreslagna överenskommelsen fungerar och huruvida rollfördelningen verkligen är den optimala.